

det foreliggende Vædringsforslag. Det kan ikke heller være Rigsdagens Mening, at ville fratage Universitetet den større Indtægt, som det kunde have ved at udleie disse Jorder, naar der ikke var nogen Rets-Grund dertil, saameget mindre, som de, som sagt, ikke ere selvstændige Eiendomme, men kun ere overladte Brugere som Besiddere af andre Eiendomme. Medens saadanne Spørgsmaal, som beroe paa flere specielle og faktiske Forhold, ikke vel kunne afgjøres ved en Lov, men rigtigst bør afgjøres ved Domstolene, mener jeg derimod, at der er fuld Anledning til, at Vedkommende bør tilstaaes fri Proces til at faae dette Spørgsmaal afgjort, og saameget er vist med Hensyn til Administrationen, at den ikke skal forarge Noget af Brugerne, at de reise en sliq Retsag mod Universitetet. Hvad iøvrigt Administrationen angaaer, da tillod jeg mig sidste Gang at sige, at selv forudsat, som jeg gaaer ud fra, at disse Besiddere ikke ere berettigede til at fordrø Loven anvendt, saa bør desuagtet Administrationen tage billig Hensyn til de tidligere Fæstere og deres Familier navnlig deres Børn, og jeg vil ikke for disses Vedkommende skride til Bortforpagtning ved offentlig Auction, som tidligere er paatænkt, saalænge det kunde komme til en Afgjørelse, som jeg fra mit Standpunkt kunde kalde billig. Det er et ganske andet Forhold, som jeg troer ethvert Ministerium, som har Godser at administrere, maa kunne tage tilbørligt Hensyn til; det maa idet Hele kunne tage saadanne Billigheds Hensyn, som Godsbesiddere i Almindelighed tage, men jeg anseer det betænkeligt, at afgjøre saadanne Spørgsmaal for nogen enkelt Jordstrækning ved nogen almindelig Lov — at skrive en Lov for disse Lillevangs Lødder.

Ordføreren: Det er ganske sandt, hvad den ærede Forslagsstiller har anført, at det i det Hele er ønskeligt, at der ved Lovene afgjøres saa mange Tvivl som muligt, at der bliver saa lidet Tvivlsomt tilbage ved deres Anvendelse som muligt; men jeg troer ikke, at man bør overse, at de to Spørgsmaal, som her foreligge, ere af en noget forskjellig Natur, og at den Tvivl, som kan reises med Hensyn til hvert af dem, er af forskjellig Art. Hvad det første Spørgsmaal angaaer, da er der ikke

nogen Tvivl om de factiske Forhold; det er givet, at det er Bøndergods, hvorom der handles, og at Loven vilde være anvendelig derpaa, hvis Godset stod i et saadant Forhold til Staten, at den derved besviedes til at handle over det med samme frie Haand, som over Statens eget Gods, hvilket har ledet til at give nærværende Tillægslov til Hovedloven af 8de April 1851. Baade Regjeringen og Udvalget have antaget det for at være klart, at Bøndergods, som er givet af en privat Mand til Understøttelse for unge Studerende, og som kun tilfældigviis er henlagt under Universitetets Bestyrelse, staaer i et ganske andet Forhold end Universitetets egne Eiendomme, der af Staten ere henlagte dertil, til Fyldestgjørelse af et Statsformaal. Det andet Spørgsmaal staaer derimod ganske anderledes; den Tvivl, som her er tilstede, dreier sig om, hvorvidt det paagældende Gods er Bøndergods eller ikke, og Svaret derpaa berøer igjen paa nøiagtige Undersøgelser af de stedfindende Forhold efter disses historiske Udvikling. En saadan Undersøgelse og den Kjendelse, som skal følge derpaa, har Udvalget troet at det var rettest at overlade til Domstolene, hvis Vedkommende fordrø det, og til Administrationen, hvis Vedkommende ere tilfredse med den Afgjørelse, som Administrationen vil lade indtræde; men vi have ikke troet, at den hørte hjemme i Loven. Efter hvad der nu er blevet anført af den høitagtede Cultusminister, troer jeg, da Spørgsmaalet derved synes at være blevet yderligere tvivlsomt, saaledes ogsaa at maatte fraraade det subsidiaire Forslag.

J. N. Hansen: Det har naturligviis ikke været min Mening at skrive nogen Lov for Lillevangs Jorderne og deres Afhændelse; der maa den ærede Minister have været i en Vildfarelse. Det var kun min Mening, da der foreligger en Lov fra Regjeringen om Afhændelsen af hele Universitetets Bøndergods, hvori der vel at mærke er indskudt en særlig Bestemmelse for en anden lille Deel af denne Eiendom, ogsaa at indskyde en Bestemmelse for denne Deel; det er slet ikke, forekommer det mig, det samme, som at skrive en Lov for den vedkommende lille Deel. Den ærede Minister kunde ikke erindre,